

คณิตศาสตร์กับการแก้ปัญหา

และตัดสินใจในชีวิตประจำวัน

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

ประเภทของภาษีเงินได้

ภาษีเงินได้ ตามประมวลกฎหมายรัษฎากร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล

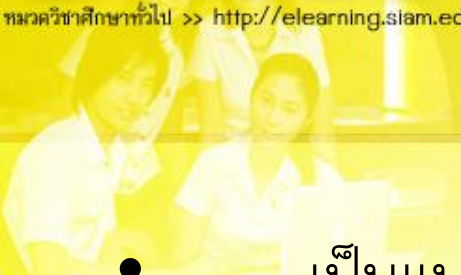
ในที่นี่จะกล่าวถึงเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เนื่องจากบุคคลธรรมดา มีหน้าที่ยื่นแบบชำระภาษีเงินได้ ภายใน **31** มีนาคม ของทุกปี ทางกรมสรรพากรจะเป็นผู้ส่งแบบ การยื่นเสียภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ทุกคน หรือผู้มีเงินได้จะ **Download** แบบการยื่นเสียภาษีเอง พร้อมคำนวณภาษี ได้จากเว็บไซต์ของ กรมสรรพากร ที่ <http://www.rd.go.th>

แบบการยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มี **2** แบบ คือ ภงด. **90** และ ภงด. **91**

แบบ ภ.ง.ด.90

- เป็นแบบที่บุคคลธรรมดา และมีรายได้จากหลายทาง เช่นจากเงินเดือน และรายได้อื่นๆ เช่น เงินปันผลจากบริษัทที่ได้ร่วมลงทุน ค่าเช่า หรือทำการค้าโดยมิได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

แบบ ภ.ง.ด.91

เป็นแบบที่บุคคลธรรมดา ที่มีเงินได้ เนื่องจากการจ้างแรงงาน
ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ
ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะกรณีการยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 เท่านั้น

ผู้มีหน้าที่ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91

ได้แก่ผู้มีเงินได้จากการจ้างงาน ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวล
รัษฎากรประเภทเดียว ในปีภาษี 2552 ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่เป็นโสด มีเงินได้พึงประเมินเกิน 50,000 บาท
2. ผู้ที่มีคู่สมรส มีเงินได้พึงประเมินไม่ว่าฝ่ายเดียวหรือทั้งสองฝ่าย
รวมกันเกิน 100,000 บาท

เงินได้สุทธิ

- การคำนวณภาษีเงินได้จะคำนวณจากเงินได้ที่เหลือหลังจากการหักค่า
ยกเว้น และ ค่าลดหย่อนต่างๆ แล้ว ซึ่งเรียกว่า **เงินได้สุทธิ** เมื่อได้
ยอดเงินสุทธิแล้วจึงนำไปคำนวณภาษีตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้

รายการเงินที่ได้รับการยกเว้น มีดังนี้

- 1) เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
(ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท และไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง)
- 2) เงินสะสม กบข. (เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท)
- 3) เงินสะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน (เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท)
- 4) ผู้มีเงินได้อายุ 65 ปีขึ้นไปในปีภาษี และอยู่ในประเทศไทย ยกเว้นให้ 190,000 บาท
กรณีผู้มีเงินได้และคู่สมรสมีเงินได้และเข้าหลักเกณฑ์ทั้งคู่ ยกเว้นให้คนละ 190,000 บาท
- 5) เงินค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน (ไม่นับรวมถึงค่าชดเชยที่ลูกจ้างหรือ พนักงานได้รับเพราะเกษียณอายุ หรือ สิ้นสุดสัญญาจ้าง)

รายการที่^๑ได้รับการลดหย่อนภาษี (หลังจากหักค่าใช้จ่าย)

- 1) ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท
- 2) คู่สมรส 30,000 บาท (กรณีมีเงินได้รวมคำนวณภาษี หรือไม่มีเงินได้)
- 3) บุตร คนละ 15,000 บาท (กรณีที่ไม่ได้ศึกษา หรือศึกษาอยู่ต่างประเทศ)
หรือคนละ 17,000 บาท (กรณีที่ศึกษาอยู่ในประเทศ)
- 4) บิดามารดาที่มีอายุ 60 ขึ้นไปและอยู่ในอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ คนละ 30,000 บาท
- 5) อุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือคนทุพพลภาพ คนละ 60,000 บาท
- 6) เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรส

รายการลดหย่อนภาษี (ต่อ)

- 7) เบี้ยประกันชีวิต (ไม่เกิน 100,000 บาท)
- 8) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้
พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีนั้น แต่ไม่เกิน 500,000 บาท
- 9) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้
พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีนั้น แต่ไม่เกิน 500,000 บาท
- 10) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จากการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย
(ไม่เกิน 100,000 บาท)
- 11) เงินสมทบกองทุนประกันสังคม (ไม่เกิน 7,200 บาท)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 91)

คำนวณเงินได้สุทธิ

- 1.1 คำนวณเงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ฯลฯ ทั้งหมด ที่ได้รับภายใน 1 ปีภาษี
- 1.2 หักเงินที่ได้รับการยกเว้น
- 1.3 นำค่าที่ได้ จาก ข้อ 1.1 ลบด้วย ค่าที่ได้จาก ข้อ 1.2
- 1.4 หักค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 40 ของเงินที่เหลือในข้อ 1.3 แต่ไม่เกินคนละ 60,000 บาท)
- 1.5 หักค่าลดหย่อนต่างๆ
- 1.6 หักเงินสนับสนุนการศึกษา (2 เท่าของที่จ่าย แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินคงเหลือจากการหักในข้อ 5 แล้ว)
- 1.7) หักเงินบริจาค (ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินคงเหลือจากการหักจากในข้อ 6 แล้ว)

ค่านวณภาษีที่ต้องเสีย

- นำเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ดังตารางข้างล่างนี้) จะได้ภาษีที่ต้องชำระทั้งปี และสามารถนำภาษีที่ถูหัก ณ ที่จ่ายไว้ มาหักออกจากภาษี ที่ต้องชำระได้ ตั้งแต่ปีภาษี **2551** เงินได้สุทธิ **150,000** บาทแรก จะได้รับการยกเว้นภาษี

ตารางอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เงินได้สุทธิ (บาท)	เงินได้สุทธิ จำนวนสูงสุดของชั้น (บาท)	อัตราภาษี ร้อย ละ	ภาษีแต่ละชั้นเงินได้ สุทธิ (บาท)	ภาษีสะสมสูงสุดของชั้น (บาท)
0 ถึง 100,000	100,000	5	ยกเว้น	0
เกิน 100,000 ถึง 150,000	50,000	10	ยกเว้น	0
เกิน 150,000 ถึง 500,000	350,000	10	35,000	35,000
เกิน 500,000 ถึง 1,000,000	500,000	20	100,000	135,000
เกิน 1,000,000 ถึง 4,000,000	3,000,000	30	900,000	1,035,000
เกิน 4,000,000 ขึ้นไป		37		

ตัวอย่างที่ 1

นาย **A** เป็นโสด ทำงานกินเงินเดือนมีรายได้ปีละ **300,000** บาท
จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมปีละ **7,200** บาท และค่าเบี้ย
ประกันชีวิตปีละ **10,000** บาท

จงคำนวณว่า นาย **A** ต้องเสียภาษีกี่บาท

วิธีทำ

1. รายได้ทั้งปี **300,000** บาท
2. หักค่าใช้จ่าย **60,000** บาท
3. คงเหลือ **240,000** บาท
4. ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย มีรายการดังนี้
  - ค่าลดหย่อนส่วนตัว **30,000** บาท
  - ค่าเบี้ยประกันชีวิต **10,000** บาท
  - ค่าเงินสมทบกองทุนประกันสังคม **7,200** บาทหัก ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น **47,200** บาท
5. เงินได้สุทธิ **192,800** บาท

6. คำนวณภาษี ดังนี้

- ได้รับการยกเว้นภาษี **150,000** บาท
- คงเหลือเงินได้สุทธิที่ต้องเสียภาษี **42,800** บาท
- คิดอัตราภาษี ร้อยละ **10** เป็นเงิน **4,280** บาท

(เพราะว่าอยู่ในช่วง เกิน **150,000** ถึง **500,000** บาท)

ดังนั้น นาย **A** ต้องเสียภาษี **4,280** บาท **#**

ตัวอย่างที่ 2

นาง B เป็นหญิงหม้าย มีบุตร 1 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้น ป.5 โรงเรียนอนุบาลศึกษา และได้รับค่าจ้างจากการทำงานบริษัทแห่งหนึ่ง ปีละ 320,000 บาท จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ปีละ 7,200 บาท ค่าเบี้ยประกันชีวิต ปีละ 28,000 บาท เสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย ปีละ 9,800 บาท

จงหาว่า นาง B จะต้องเสียภาษีกี่บาท

วิธีทำ

1. รายได้ทั้งปี	300,000	บาท
2. หักค่าใช้จ่าย	60,000	บาท
3. คงเหลือ	240,000	บาท
4. ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย มีรายการดังนี้		
- ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000	บาท
- ค่าลดหย่อนบุตร 1 คน	17,000	บาท
- ค่าเบี้ยประกันชีวิต	28,000	บาท
- ค่าเงินสมทบกองทุนประกันสังคม	7,200	บาท
หัก ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น	82,200	บาท
5. เงินได้สุทธิ	157,800	บาท

6. คำนวณภาษี ดังนี้

- ได้รับการยกเว้นภาษี **150,000** บาท

7. คงเหลือ **7,800** บาท

8. หัก เงินภาษี หัก ณ ที่จ่าย **9,800** บาท

9. ชำระไว้เกิน **2,000** บาท

ดังนั้น นาง **B** ไม่ต้องเสียภาษี และยังได้รับคืนเงินภาษีเป็นเงิน **2,000** บาท #

ตัวอย่างที่ 3

นาย C ได้รับค่าจ้างจากการทำงาน ปีละ **400,000** บาท มีบุตรซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในกรุงเทพ **2** คน ค่าเบี้ยประกันชีวิตปีละ **30,000** บาท อุปการะเลี้ยงดูบิดาที่ไม่มีรายได้อายุ **70** ปี จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ปีละ **7,200** บาท และเสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย ปีละ **13,000** บาท

จงคำนวณว่า ถ้านาย C แยกยื่นแบบ ภ.ง.ด. **91** กับคู่สมรส นาย C จะต้องเสียภาษีกี่บาท

1. รายได้ทั้งปี ..... บาท
2. หักค่าใช้จ่าย ..... บาท
3. คงเหลือ ..... บาท
4. ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย มีรายการดังนี้
  - ค่าลดหย่อนส่วนตัว ..... บาท
  - ค่าลดหย่อนบุตร 2 คน ..... บาท
  - ค่าเบี้ยประกันชีวิต ..... บาท
  - ค่าเงินสมทบกองทุนประกันสังคม ..... บาท
- หัก ค่าลดหย่อน หลังหักค่าใช้จ่าย รวมทั้งสิ้น ..... บาท
5. เงินได้สุทธิ ..... บาท

6. คำนวณภาษี ดังนี้

- ได้รับการยกเว้นภาษี ..... บาท

- คงเหลือเงินได้สุทธิที่ต้องเสียภาษี ..... บาท

- คิดอัตราภาษี ร้อยละ ..... เป็นเงิน ..... บาท

(เพราะว่าอยู่ในช่วง เกิน 150,000 ถึง 500,000 บาท)

7. คงเหลือ ..... บาท

8. หัก เงินภาษี หัก ณ ที่จ่าย ..... บาท

ดังนั้น ..... #

คำถาม

บรรณานุกรม

1. <http://www.rd.go.th/publish/42208.0.html>
2. คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ในชีวิตประจำวัน ผู้แต่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะกรรมการบริหารวิชาบูรณาการหมวด
ศึกษาทั่วไป สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่พิมพ์
2544.